

Archeologienota projectcode : 2017B257

Strijpen-Beisloven: Omgevingsaanleg

Hoofdstuk 1: Gemotiveerd advies

1.1. Kader

Stad Zottegem wenst, in het kader van de **reconversie** van het voormalig buurtschooltje en bijhorend terrein (ten zuiden van de Beislovenstraat, ten noorden van de Bettelhovebeek en doorsneden door de Leirensweeg), het projectgebied heraan te leggen tot natuur- en milieu-educatief centrum met avontuurlijk-natuurlijk **speelpark**. Deze heraanleg gaat gepaard met beperkte **ophogingen, afgravingen, constructies, afbraak, rooi en aanplantingen**.

De zone bevindt zich buiten een archeologische zone. De oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 2°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **stedenbouwkundige** vergunningsaanvraag voor de heraanleg van de omgeving tot het Beislovenpark. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer¹.

1.2. De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Deze archeologienota is het resultaat van een **volledig archeologisch vooronderzoek**. Het archeologisch vooronderzoek nam de vorm aan van een bureaustudie. Hierbij was het mogelijk om al het noodzakelijke vooronderzoek uit te voeren.

1.3. De afwezigheid van een archeologische site

De bureaustudie toont aan dat het projectgebied een laag archeologisch potentieel biedt.

Het projectgebied bevindt zich in de vallei van de Bettelhovebeek, ten noorden van het centrum van Zottegem, **buiten de archeologische zone**. Het betreft een afbakening die het resultaat is van de ontwikkeling van een bewoningskern sinds de (vroeg?) middeleeuwen. Het is een historisch-

¹ Het uit te voeren archeologisch onderzoek valt onder de toepassing van het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerend Erfgoeddecreet, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 4 december 2015 en de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en de rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 1.0 van 11 december 2015.

archeologische realiteit dat de bewoning zich in het verleden in het centrum van Zottegem concentreerde, en dat vanaf men deze kern verlaat, de densiteit sterk afneemt. Er lijkt ter hoogte van het projectgebied ook geen directe link met de historische kern te zijn. Het is niet uit te sluiten dat de Bettelhovebeek hierin een grensfunctie vervulde.

In het onderzoeksgebied is minstens sinds de late 18de eeuw een straat, de **voorloper van de huidige Leirensweg**, aanwezig. Het toponiem 'beisloven', refererend naar de heren van Benselhove, duidt er echter op dat de ruimere omgeving zeker in gebruik was sinds de volle middeleeuwen. **Bewoning** heeft zich echter steeds geconcentreerd **ten zuiden van de Bettelhovebeek**. De aanwezigheid van een omgrachte site, kasteelhoeve met bijhorende watermolen en het Egmontkasteel met zijn voorlopers dienen als beste illustratie van deze volmiddeleeuwse en recentere antropogene aanwezigheid.

Ten noorden van de Bettelhovebeek, waar het projectgebied zich bevindt, zijn de indicaties voor antropogene aanwezigheid veel zeldzamer. Uit de cartografische studie blijkt het gebied (op één enkele, mogelijk fout geïnterpreteerde uitzondering na) volledig **vrij** lijkt te zijn **van bebouwing**. Er zijn in de (ruime) omgeving enkele vindplaatsen uit de metaaltijden en de Romeinse periode gekend. Deze situeren zich echter in een andere landschappelijke positie (drogere, hoger gelegen gronden) en niet in de **waterzieke gronden** van de beekvallei. Sinds de late 18de eeuw is het projectgebied steeds in gebruik geweest als bos en/of weiland. Theoretisch kunnen oudere archeologische sites aanwezig zijn, al is dit weinig waarschijnlijk. De natte gronden maakten dit gebied weinig aantrekkelijk voor bewoning. **Enkel watergebonden structuren** (omgrachte site en watermolen) vestigden zich langs de (linkeroever van de) Bettelhovebeek. Het waterzieke karakter van de gronden werd bevestigd door enkele archeologische proefputten net ten zuiden van de beek. Indien toch oudere archeologische sporen zouden voorkomen, dan zijn deze ofwel bedekt onder **beekafzettingen** – en worden deze niet geraakt door de oppervlakkige werken – ofwel aangetast door **erosie**.

1.4. De impactbepaling

Het projectgebied beslaat een oppervlakte van 1,713 ha. Samenvattend kan gesteld worden dat de werken slechts een **beperkte impact** hebben, **zowel in diepte als oppervlakte**. Uit **controleboringen** blijkt dat deze, met een enkele uitzondering, niet aan archeologische lagen raken. Enkel de aanleg van de poel in de noordwestelijke hoek vormt een bodemingreep die een eventuele archeologische site kan verstoren. Het gaat echter ruimtelijk gezien om een relatief beperkte ingreep (144 m², uitgraving onder talud).

De werken worden, naar gelang hun bodemingreep, ingedeeld in i) deze met een effectieve, nieuwe verstoring, ii) deze met een zeer plaatselijke verstoring en iii) deze waarbij de verstoring hoogstwaarschijnlijk beperkt blijft tot de teelaarde (rekening houdend met bodemtype en beekafzettingen) of het bestaande gabarit.

i) nieuwe verstoring

- aanleg van poel: een oppervlakte van 144 m² wordt onder talud verdiept tot maximaal 115 cm.

ii) zeer plaatselijke verstoring

- rooien en nieuwe aanplantingen: boomputten betekenen een zeer plaatselijke verstoring maar blijven grotendeels binnen de teelaarde en het bestaande gabarit.

- bouw zandwerkplaats (ca. 40 m²): 50 cm diep, grotendeels beperkt tot teelaarde.
- aanleg vlonders: verstoring afhankelijk van plaatselijke situatie, sowieso zeer beperkt (palen met doorsnede 120 x 120 mm).

iii) verstoring beperkt tot teelaarde of de daarnet onder gesitueerde beekafzetting, of bestaand gabarit

- opbraak van de bestaande toestand (betontegels-, -straatstenen en -palen, afrastering en grindverharding) blijft binnen het bestaand gabarit (317 lm, 1080 m²).
- afgraven/afplaggen/ontzoden (2447 m²): beperkt tot maximum 20 cm.
- keermuur (ca. 35 lm): 25 cm diep.
- performanceplek (3,14 m²): 25 cm diep.
- wandelpad (312 m²): 31 cm diep.
- buitenklas (ca. 40 m²): 16 cm diep.
- arena (ca. 21 m²): 29 cm diep.
- picknickplek (1 exemplaar): 19 cm diep.
- zitbanken (8 exemplaren): 19 cm diep.

Aangezien de reliëfwijzigingen beperkt zijn, het terrein quasi onverhard blijft en paden in waterdoorlatend materiaal aangelegd worden, hebben de werken een te verwaarlozen invloed op het watersysteem.

1.5. De waardering

In het onderzoeksgebied is minstens sinds de late 18de eeuw een straat, de **voorloper van de huidige Leirensweg**, aanwezig. Daarnaast zijn de indicaties voor antropogene aanwezigheid echter zeldzaam. Uit de cartografische studie blijkt het gebied (op één enkele, mogelijk fout gegeorefereerde uitzondering na) volledig **vrij** lijkt te zijn **van bebouwing**. Er zijn in de (ruime) omgeving enkele vindplaatsen uit de metaaltijden en de Romeinse periode gekend. Deze situeren zich echter in een andere landschappelijk positie (drogere, hoger gelegen gronden) en niet in de **waterzieke gronden** van de beekvallei. Sinds de late 18de eeuw is het projectgebied steeds in gebruik geweest als **bos en/of weiland**. Theoretisch kunnen oudere archeologische sites aanwezig zijn, al is dit weinig waarschijnlijk. De natte gronden maakten dit gebied weinig aantrekkelijk voor bewoning. **Enkel watergebonden structuren** (omgrachte site en watermolen) vestigden zich langsheen de (linkeroever van de) Bettelhovebeek aangezien deze uitsluitend in een dergelijke context kunnen functioneren. Het waterzieke karakter van de gronden werd bevestigd door enkele archeologische proefputten net ten zuiden van de beek. Indien toch oudere archeologische sporen zouden voorkomen, dan zijn deze ofwel bedekt onder **beekafzettingen** – en worden deze niet geraakt door de oppervlakkige werken - ofwel aangetast door **erosie**.

Het **gebied net ten zuiden van de Bettelhovebeek**, buiten de vergunningsaanvraag, springt daarentegen wel in het oog. Het gaat om een in het verleden sterk gemanipuleerd (gekarteed als

vergraven, opgehoogde of bebouwde gronden) maar desalniettemin interessant gebied. Het Egmontkasteel maakt deel uit van de archeologische zone van Zottegem en de occupatie op de site is minstens tot de volle middeleeuwen (donjon en zaalkerkje uit de romaanse periode) terug te voeren. Ook de aanwezigheid (tevens ten zuiden van de Bettelhovebeek) van de kasteelhoeve met bijhorende molen/molenvijver en de ten noorden gelegen omgrachte site willen we hier vermelden. Deze zone is beschermd als dorpsgezicht en minstens een deel van deze locatie dateert uit de late middeleeuwen maar mogelijk reeds uit de volle middeleeuwen. Beide locaties bevinden zich ten zuiden van de Bettelhovebeek die vermoedelijk een grens vormde. Er lijkt alvast **geen directe relatie** te zijn met het projectgebied.

Een eventueel verder archeologisch onderzoek zou slechts een al te beperkt(e) ruimtelijk inzicht (**kleine en oppervlakkige ingrepen**) en interpretatie kunnen bieden op aanwezige archeologische sporen/sites, als die al zouden aangesneden worden. Het **potentieel op kennisvermeerdering** is binnen het gabarit van de werken dan ook zeer **gering tot onbestaande** en een verder(e) archeologisch vooronderzoek/opvolging van de werken lijkt dus, kosten-baten beschouwd, niet aangewezen.

1.6. De bepaling van de maatregelen

Om deze redenen wordt in het kader van de stedenbouwkundige vergunning **geen verder archeologisch (voor)onderzoek** op het terrein geadviseerd. Dit advies stelt noch de initiatiefnemer, noch zijn (onder)aannemers vrij van de in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 bedoelde meldingsplicht.

Hoofdstuk 2: Programma van Maatregelen

Niet van toepassing.